

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Deres ref.

Vår ref.
24/3706 - HMO

Dato
05.11.2024

Supplerende tildelingsbrev 5/24

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) viser til vårt presiseringsbrev nr 4. av 3.7. 2024 og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps (DSB) svar av 29.08.2024 med bl.a. anbefaling om fremtidig innretning på beskyttelsesrom i Norge.

1. BAKGRUNN

DSB har i brev av 29.08.2024 foreslått oppdaterte kriterier for når det bør være en plikt til å bygge hhv. tilfluktsrom og dekningsrom. Gitt at Stortinget opphever beslutningen fra 1998 om en suspensjon av plikten til å bygge tilfluktsrom i nye bygninger, vil det være behov for å oppdatere regelverket før DSB kan avvikle gjeldende praksis med å innvilge fritak for å bygge tilfluktsrom i nye bygninger.

Det er derfor behov for et regelverksarbeid før plikten til å bygge tilfluktsrom i nye bygninger kan gjeninnføres og en ny plikt til å bygge dekningsrom i nye bygninger kan innføres. Vi ber derfor om at DSB utarbeider utkast til høringsnotat for endringer i regelverket i tråd med føringene nedenfor og oversender endelig utkast til høringsnotat til departementet **senest innen 25. april 2025**.

2. NÆRMERE OM OPPDRAGET

Departementet støtter i det vesentlige DSBs vurderinger og foreslåtte kriterier i DSBs brev av 29.08.2024, men har enkelte ytterligere momenter som skal vurderes og føringer for det videre arbeidet. Vi legger også til grunn at DSB i det videre arbeidet i den grad direktoratet ser at faglige argumenter for det, også videreutvikler eller justerer de kriteriene DSB har foreslått i nevnte brev. Vi presiserer for ordens skyld at oppdraget som gis i dette supplerende tildelingsbrev har høyest prioritet fra departementets side innen DSBs arbeid med å videreutvikle et helhetlig beskyttelseskonsept. Vi vil komme tilbake til oppfølging av DSBs svar på presiseringsbrev nr. 4 av 18.10.2024.

Departementets utgangspunkt er at gjennomføring av krav om å bygge tilfluktsrom i nye bygg med justerte kriterier kan gjennomføres ved endringer på forskriftsnivå og således bygge med justerte kriterier for endringer på forskriftsnivå og således ikke krever endringer i sivilbeskyttelsesloven. Vår foreløpige vurdering er at også innføring av en plikt til å bygge dekningsrom i nye bygg kan gjennomføres på forskriftsnivå, i medhold av gjeldende bestemmelser i sivilbeskyttelsesloven. Departementet tar da utgangspunkt i at tilfluktsrom i lovverket er definert som permanente beskyttelsesrom som skal verne befolkningen mot skader ved krigshandlinger. Vern av befolkningen mot skader ved krigshandlinger er formålet både med *tilfluktsrom* og *dekningsrom*. Etter departementets syn er det her snakk om to kategorier tilfluktsrom med ulikt beskyttelsesnivå. Om det av pedagogiske (eller andre) årsaker er hensiktsmessig å omtale tilfluktsrom med laveste beskyttelsesnivå som *dekningsrom*, bør dette kunne løses gjennom en definisjon i forskriften. Dersom DSB ser utfordringer med en slik reguleknisk tilnærming, herunder behov for endringer på lovnivå, møteses nærmere dialog om dette. Vi ser det også som hensiktsmessig at DSB vurderer en plikt til å melde inn lokalisering av tilfluktsrom og at dette evt. kan legges inn kartverket digitale løsninger. Når det gjelder bestemmelse på forskriftsnivå, bes DSB vurdere om endringene bør skje i eksisterende forskriftsverk eller ved ny forskrift.

Bestemte typer bygg

Foruten kriterier foreslått av DSB i brev av 29.08.2024, og eventuelle justeringer DSB ser hensiktsmessig å gjøre på disse i det videre arbeidet, bes det om at DSB gjør en vurdering av om det bør være krav til å etablere hhv. tilfluktsrom og dekningsrom i enkelte typer bygg (basert på hva de skal brukes til) uavhengig av kriterier for øvrig eller hvor de befinner seg, eksempelvis barnehager, skoler, sykehus, idrettsanlegg mv.

Bygg med mer enn 1 000 m² bruksareal

Gjeldende forskrift om tilfluktsrom har et krav om at private tilfluktsrom skal bygges ved oppføring av bygg med mer enn 1 000 m² bruksareal. Vi ber om at DSB vurderer om dette kravet er hensiktsmessig for alle typer bygg, eller om enkelte typer bygg bør være unntatt fra kravet.

Måltall for dekningsgrad

Vi ber om at DSB i arbeidet også gjør en vurdering av om det bør etableres alternative måltall for dekningsgrad på hhv. tilfluktsrom og dekningsrom, nasjonalt og i særlig utsatte områder, og hvordan dette eventuelt vil påvirke valg av kriterier.

Roller og ansvar

Etter departementets syn er det viktig at roller og ansvar så langt det lar seg gjøre klargjøres i en fremtidig forskrift. Det fremgår f.eks. i dag ikke klart hvem som evt. ved beredskap beslutter (beordrer) klargjøring av tilfluktsrom, jf. forskrift om tilfluktsrom § 35. Slik dekningsrom er beskrevet (gjelder også for en del tilfluktsrom), må det påregnes at en evt. beslutning om å klargjøre disse for bruk i en beredskapssituasjon vil kunne få vesentlige negative konsekvenser. Eksempelvis dersom en vei må stenges for at tunellen skal være klargjort som dekningsrom. Etter departementets syn er det viktig at det fremgår klart i forskriften hvem som har myndighet til å beslutte klargjøring av tilfluktsrom og dekningsrom i en beredskapssituasjon.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Vi legger til grunn at DSB redegjør for økonomiske og administrative konsekvenser i høringsnotatet. Både relatert til ny etablering og vedlikehold. Vi ber også om at DSB i den utstrekning som er mulig, gjør en vurdering av og omtaler ev. behov for vedlikehold av dagens tilfluktsrom for å møte nødvendig standard.

Involvering og fremdriftsplan

Vi legger til grunn at DSB involverer relevante aktører i arbeidet i den grad det er relevant. Kommunal- og distriktsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har bedt om å bli involvert i arbeidet. Det kan også være andre departementer som DSB vurderer at er særlig relevant å involvere i arbeidet.

Vi ber derfor om at DSB innen 6.12.2024 oversender en tentativ fremdriftsplan for arbeidet der det fremgår på hvilken måte og tentativt når det anses hensiktsmessig å involvere departementene. DSB bes også vurdere om det kan være hensiktsmessig at JD inviterer alle departement til et orienteringsmøte om saken tidlig i arbeidet der videre involvering kan avklares.

3. AVSLUTNING

Oppdraget gjennomføres innen DSBs bevilgningsramme for 2025.

4. FRIST

Vi ber om at DSB oversender endelig utkast til høringsnotat til departementet senest innen 25.4.2025. Vi ber om kort overordnet månedlig rapportering, første rapporteringstidspunkt blir 20.11.2024, deretter den 20. i påfølgende måneder.

Med hilsen

Unni Gunnes (e.f.)
ekspedisjonssjef

John Arne Gisnås
avdelingsdirektør

